

נר מנחם

הגות לפרשת השבוע

לע"נ ר' מנחם ב"ר יששכר ומרת רחל ב"ר מנשה שרעבי ז"ל

הרהורים לפרשת שמיני תשפ"ב | מאת הרב מנחם יעקבזון ראש הישיבה

האם מישהו עוד אוכל חגבים?

בפרשתנו פרק יא נאמרו דיני כשרות החגבים בל שרץ העוף ההלך על־ארבע שֶקֶץ הוא לָכֵם : אֵף אֶת־זֶה תֹאכְלוּ מִכֹּל שֶרֶץ הָעוֹף הַהֹלֵךְ עַל־אֲרָבַע אֲשֶׁר־לֹא לוֹ כָרְעִים מִמֶּעַל לְרַגְלָיו לְנִתְרָהּ בָּהֶן עַל־הָאָרֶץ : אֶת־אֵלֶּה מִהֶם תֹאכְלוּ אֶת־הָאֲרָבָה לְמִינֹו וְאֶת־הַסִּלְעָם לְמִינֵהוּ וְאֶת־הַחֲרָגָל לְמִינֵהוּ וְאֶת־הַחֲגָב לְמִינֵהוּ :

ההלכות הללו והמסורת על הסוגים הכשרים והאסורים לוטה בערפל מסויים שגרם לרוב העדות להימנע לחלוטין מאכילת חגבים. וכבר כתב רש"י בפסוק כ"א 'ממעל לרגליו - סמוך לצוארו יש לו כמין שתי רגלים לבד ארבע רגליו, וכשרוצה לעוף ולקפוץ מן הארץ מתחזק באותן שתי כרעים ופורח, ויש הרבה מהם במקומינו בינותינו, כאותן שקורין לנגושט"א [ארבה], אבל אין אנו בקיאים בהן, שארבעה סימני טהרה נאמרו בהם ארבע רגלים, וארבע כנפים, וקרסולין אלו כרעים הכתובים כאן, וכנפיו חופין את רובו. וכל סימנים הללו מצויין באותן שבינותינו, אבל יש שראשן ארוך ויש שאין להם זנב וצריך שיהא שמו חגב, ובזה אין אנו יודעים להבדיל ביניהם, עד כאן לשון רש"י.

לשמחתנו אנו לא נזקקים ל'תענוגי' של אכילת חגבים, אולם בארצות מוכות רעב כשלפעמים החגבים עצמם (מכת ארבה) היו הסיבה לרעב – היה זה צורך, ובתימן נשארה מסורת זו עד העליה ארצה ואולי אצל יחידים גם לאחריה. ובכל זאת היה יהודי אחד שישב ללמוד ביסודיות את כל הלכות כשרות החגבים...

קרני חגבים – הספר והסיפור

השבוע בהלווייתו האדירה של גדול הדור הגאון רבי חיים קנייבסקי זכר צדיק וקדוש לברכה לחיי העולם הבא (ולטובת מי שלא יודע – אלו הם המילים המרכיבות את ראשי התיבות 'צוקללה"ה') סופר הסיפור הידוע כבר שנים רבות - על 'החגב שבא לבקר את ר' חיים...'. כיון שכנראה רוב הקוראים שמעו את ההספד או קראו אותו, לא נאריך, אך בקצרה סופר כי כאשר ר' חיים עסק בלימוד הלכות טהרת וכשרות חגבים ולאחר מכן אף חיבר על כך ספר קטן בשם 'קרני חגבים' - היתה לו התלבטות בפרטי המבנה של החגבים השונים שהינו מורכב למדי כמתואר לעיל ברש"י, ולפתע תוך כדי לימודו הוא רואה חגב מתייצב בסמוך לו כביכול בא להראות את עצמו - לצורך לימוד התורה של הגאון הקדוש הלומד תורה לשמה...

הסיפור בהחלט מעורר התפעלות, אבל למי שידוע ש'מופתים' היו 'מתגלגלים' אצל ר' חיים דבר יום ביומו לכאורה אין בכך רבותא... אמנם כנראה שברכות ותפילות לחוד, ו'מופת' הבא על ידי עסק התורה עצמו לחוד. הגילוי של חשיבות הלומד ולימודו מתגלה בכך שללא בקשה ותפילה - הגיעה סייעתא דשמיא מופלאה לסייע ללימודו – זו דרגה אחרת וגדולה בהרבה. מכך התפעל מרן הרב

אלישיב זצ"ל – שהביא על כך מקרה דומה שהופיע בבית מדרשם של בעלי התוספות באמרו זו מדרגה שמצינו אצל הראשונים...!

אולם נראה שיש כאן נקודה נוספת, ואליה בעיקר אנו רוצים להתייחס.

המופת הגדול והמסר העצום הוא ההתמסרות ללימוד יסודי של כל נושא בתורה, רחוק ככל שיהיה, קשה או קל, מעשי או שאיננו, תורה לשם לימודה – ידיעת התורה לשם התורה ולשם החיבור עם הקדוש ברוך הוא על ידי ידיעת חכמתו ורצונו שבתורה.

כשרי חיים עסק בהלכות קידוש החודש של הרמב"ם בצורה יסודית ביותר, הוא הפך לאסטרונום, והוא התמודד עם כל הקשיים והמורכבות של ההלכות הללו. וכשלא היה ברור לו די הצורך הוא הלך למומחים שעסקו בהלכות אלו גם שהיו צעירים ממנו בעשרות שנים. וכך בכל נושא ונושא.

וכאן נמצאת הנקודה המיוחדת, ר' חיים היה קדוש מרחם, הוא היה מופרש מהעולם הזה לגמרי, והיו עוד קדושי עליון וצדיקים אמיתיים **שברכותיהם** התקיימו, אבל אצל ר' חיים הכל היה 'כח התורה', הפה שלו היה תורה, המוח והלב שלו היו תורה, וכל מילה שלו ינקה ממעיינות התורה!

הרבה חובות בלי לפשוט רגל...

ועוד מילה אחת על מורשת שהשאיר - שאם ניקח ממנה נגיעה קטנה, נתקדם הרבה. ר' חיים עסק בנושאים הנזכרים לעיל ובעוד רבים אחרים שלמד בעיון מחוץ לסדרי החובות שלו, היו לו הרבה 'חובות' והוא היה משועבד אליהם במידה כזו שלפני פירעון החוב היומי או השנתי – לא היה לו זמן גם לדברים דחופים וחשובים כשלעצמם. כידוע הוא סיים בכל שנה תלמוד בבלי וירושלמי, את כל הרמב"ם והשולחן ערוך ועוד ועוד. זהו הספק יומי מדהים ובלתי נתפס... וזה הוגדר אצלו כ'חוב'!

הרעיון של 'חוב יומי' כבר מוזכר בגמרא (עי' ערובין דף ס"ה) ויש עליו התייחסות שאפשר לפרוע את החוב של ההספק או הקביעות היומית, גם בלילה שלאחר מכן. חוב יומי הוא חלק ממערכת קביעת עיתים לתורה, והוא מסייע לאדם לעמוד בתכניות ולהתקדם. ישנם אנשים רבים שרוכשים נכס בהלוואה או במשכנתא רק משום שאחרי שיש להם חוב יהיה להם יותר קל להפריש מהכנסותיהם, מאשר לחסוך ואחר כך לקנות. 'החוב' כפשוטו וכשמו - 'מחייב'.

אנו רחוקים מאד מאד ממושגיו של ר' חיים גם בגודל המשימות שלקח על עצמו כ'חובות', אבל גם מי שלוקח על עצמו חוב של דף או עמוד גמרא, פרק משניות או אפילו פרק בתנ"ך - אותו הוא **חייב** ללמוד כל יום וכמעט בלתי אפשרי שילך לישון בלי לשלם את החוב היומי - זה יקדם אותו הרבה ויעזור לו להיות עקבי בתכניות הלימוד שלו. וכפי שראינו אצל ר' חיים זה נוגע גם למי שתורתו אומנותו וה'חובות' הם לא הלימוד העיוני והעיקרי שלו... גם בחור ישיבה או אברך יכול 'לקחת על עצמו חובות' - זה חוב שלא תלוי במשכורת הנכנסת לבנק... ועל פרעונו לא מוותרים בשום מקרה. אם ניקח רק נקודה קטנה זו – **וניקח על עצמנו 'חוב קטן'** זו תהיה תועלת עצומה עבורנו וזכות לנשמתו, בכך גם נכיר טובה למי שהגן על הדור בתורתו וקדושתו וזכותו תמשיך ותגן עלינו אמן.

plal6 plal6al plfe pae

לתגובות: פקס 039601961 nhrh999@gmail.com

ישיבת מאור יצחק מושב חמד